



Hallinnon kehittämisosasto

18.11.2009

ALKU-hanke

YHTEENVETO MAAKUNNAN LIITTOJEN LAUSUNNOISTA: ALUEHALLINTOVIRASTOJEN STRATEGISET TULOSSOPIMUSLUONNOKSET (9.10.2009)

Maakunnan liitoilta on pyydetty lausunnot alueensa aluehallintoviraston strategisesta tulossopimusluonnoksesta 9.10.2009. Lausuntoa eivät ole toimittaneet Itä-Uudenmaan, Kymenlaakson ja Lapin liitot 10.11.2009 määräajassa.

Strategisten tulossopimusluonnosten toimintaympäristön kuvausta pidettiin lausunnoissa oikeansuuntaisena ja kattavana, joskin melko yleisenä ja maakunnista yksipuolisen kuvan antavana. Tarkastelua esitettiin eriytettäväksi niin, että huomioon otetaan maakuntien erityispiirteitä, kuten esim. Uudenmaan palvelutarpeet metropolimaakuntana. Puutteena pidettiin myös ikä- ja elinkeinorakenteen tarkastelua vain koko toimialueen osalta, jolloin maakuntien erilaisuus ei tule esille. Uhkien lähteiksi ei katsottu tarpeelliseksi nimetä yksittäisiä maita. Kielteisten vaikutusten sijaan toivottiin keskittymistä alueen mahdollisuuksiin ja kehittämiseen.

Strategisten tulostavoitteiden katsottiin olevan perusteltuja ja yhdensuuntaisia maakuntaohjelmien ja niiden toteuttamissuunnitelmien linjausten kanssa. Joissakin lausunnoista todettiin, että toimenpiteet jäävät suunnitelma- ja viranomaisyhteistyön tasolle ja osa tavoitteista on ennemminkin kuntien palveluorganisaatioiden tavoitteita, joihin aluehallintovirasto valvontaviranomaisena ei juurikaan voi vaikuttaa. Esimerkiksi kuntien lakisääteisistä palveluista huolehtiminen ja lapsiperheiden köyhyyden vähentäminen ovat peruskuntien vastuulla. Aluehallintovirasto ei myöskään ohjaa kunta- ja palvelurakennemuutoksen toimeenpanoa. Toimenpiteiden konkreettista sisältöä esitettiin avattavaksi esim. tavoitteessa aluehallintovirasto osallistuu alkoholista aiheutuvien haittojen ehkäisyyn viranomaisyhteistyössä. Peruspalvelujen toteutumiselle ja sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan toimivuuden varmistamiselle odotettiin mitattavia tulostavoitteita käsittelyaikatavoitteiden lisäksi. Tulossopimuksiin kaivattiin arviointia siitä, miten tulostavoitteet saavutetaan ja millaista resursointia se edellyttää.

Maakunnan liitot korostivat hyvinvointipalvelujen turvaamista, asiakaslähtöisyyttä ja uusia tuottamistapoja. Palvelujen kehittämisessä pääpainon katsottiin olevan ennalta ehkäisevässä toiminnassa, mikä edellyttää tiedontuotannon ja ennakointijärjestelmien kehittämistä.

Kilpailu- ja kuluttaja-asioissa toimijat tarvitsevat kilpailusäännösten tuntemusta ja huomiota tulee kiinnittää talous- ja velkaneuvonnan jonotusaikoihin. Sivistystoimen osalta painotettiin kansalaisten yhdenvertaisuutta ja oppilaiden ja opiskelijoiden oikeusturvaa. Sosiaali- ja terveys- sekä sivistystoimen yhteisiin tavoitteisiin esitettiin koulupudokkuuden vähentämistä ja keinoja toimenpiteiden arviointiin sekä asiantuntijuuden jakamista.

KASTE-ohjelman teemoista lapsiperheiden, ikäihmisten ja erityisryhmien palvelujen kehittämisedellytykset tulee turvata jatkossakin ja esille olisi hyvä nostaa myös kansalaisten osallisuuden vahvistaminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen. Erityishuomiota tulisi kiinnittää lastensuojelun ja päihteiden väärinkäyttäjien hoitoa koskeviin palveluihin, nuorten työttömyyteen, sosiaalisten tulonsiirtojen tarpeeseen ja ikääntymiseen.

Sisäisessä turvallisuudessa pidettiin keskeisenä tehtävänä valvoa, että viranomaisten toimintaedellytykset ovat hyvällä tasolla erilaisissa onnettomuus- ja häiriötilanteissa. Varautumisessa tulee tukea kuntien valmiussuunnittelua, valmiusharjoitusten järjestämistä sekä alue- ja paikallishallinnon turvallisuussuunnittelun kehittämistä nykyistä monialaisempaan suuntaan. Pelastustoimessa olennaista on valvoa ja varmistaa, ettei ensihoidon ja palo- ja pelastustoimen vasteaika pääse millään alueella suhteettoman pitkäksi.

Tarkistettavaksi esitettiin eri viranomaisten tehtävien rajapinnat esim. lähialueyhteistyön toteutuksessa ja maahanmuuttajien kieli- ja valmistavan opetuksen järjestämisessä. Sisäisen turvallisuuden, ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun lupakäytännöissä ja valvonnan järjestämisessä esitettiin otettavaksi huomioon kasvavan metropolimaakunnan palvelutarpeet esitettyä yksilöidymmin. Elinkeinoelämän uudistumisen edistämiseksi lupamenettelyn laatua ja joustavaa etenemistä pidettiin tärkeänä esim. ympäristö- ja vesilain mukaisissa asioissa ja uusien kaivosten osalta.

Palvelujen saatavuuden turvaamisen ja alueen asukkaiden hyvinvoinnin lisääntymisen vaikuttavuustavoitetta pidettiin kunnianhimoisena ja kuntataloutta sekä työllisyyttä tukevia toimia edellyttävänä. Tuloksellisuusmittareiksi esitettiin talousarviossa asetettuja hälytys- ja vasteaikoja poliisi- ja pelastustoitteille sekä lasten, nuorten ja lapsiperheiden sekä terveyden edistämisen politiikkaohjelmien indikaattoritavoitteita. Vaikuttavuusmittareihin esitettiin lisättäväksi myös koulunsa keskeyttäneiden määrä, ulkomaalaistaustaisten suomen kielen opetukseen osallistuvien määrä ja sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön täydennyskoulutuspäivien määrä. Synergiaetujen saavuttamiseksi suotavana pidettiin, että vaikuttavuusmittareiden määrittämisessä kuullaan palvelujen tuottajia ja maakunnan liittojen kanssa asetetaan yhteisiä seurantamittareita.

Useissa lausunnoissa korostettiin aluehallintovirastojen ja maakunnan liittojen entistä tiiviimmän yhteistyön merkitystä ja sitä, että maakuntaohjelmien ja niiden toteuttamissuunnitelmien tulisi vahvemmin ohjata strategisen tulossopimuksen valmistelua. Tulossopimuksissa tulisi määritellä, miten aluehallintovirasto sitoutuu maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelman mukaisiin toimenpiteisiin (esim. KASTE-ohjelman rahoituskäytännön muuttaminen maakuntastrategiaa toteuttavaksi). Jatkossa maakuntien toteuttamissuunnitelmissa tulisi voida esittää rahoitustarve myös aluehallintovirastojen toimivaltaan kuuluvien asioiden osalta maakuntakohtaisesti. Strategisissa tulossopimuksissa tulisi ottaa kantaa yhteistyömuotoihin aluehallintovirastojen ja maakunnan liittojen välillä (mm. sivistystoimen rakennerahastotehtävissä). Sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteisiin (s. 9) esitettiin lisättäväksi kohta Neuvonta ja koulutus, joka koskisi yhteistyötä ja työnjakoa maakunnan liittojen ja kuntien kanssa. Joissakin lausunnoissa tuotiin esiin myös kansalaisvaikuttamisen mahdollisuudet ja suunnitelman laatiminen yhteistyöstä kansalaisjärjestöjen kanssa.

Luonnoksen kytkentä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten strategiseen tulossopimukseen nähtiin yhdessä lausunnossa ohuena. Lisäksi katsottiin, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tulisi vastata erityisesti kulttuuri-, liikunta- ja nuorisoasioista sekä oppilaitosten ja vapaan sivistystyön perustamishankkeiden hoidosta. Huolestuttavana pidettiin opetusministeriön hallinnonalan substans-

simäärärahojen keskittämistä aluehallintovirastoihin myös aluehallintovirastojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten yhteisten tehtävien osalta.

Palvelutavoitteiden asettamiseen toivottiin kriittisempää otetta. Ympäristönsuojelulain mukaisten lupaja ilmoitusasioiden 12 kuukauden keskimääräistä käsittelyaikaa ei pidetty enää hyvän hallintotavan mukaisena vaan vain poikkeustapauksiin soveltuvana. Sivistystoimen kantelujen ja valitusten käsittelyaikaa esitettiin lyhennettäväksi huomattavasti. Jos kantelu tai valitus koskee koululaisen kohtelua, käsittelyajan tulisi olla alle kuukausi.

Useat lausunnonantajat painottivat palvelujen alueellista kattavuutta ja riittävää palvelupisteiden verkkoa. Alueen kaikkia toimipaikkoja tulisi kehittää mahdollisimman tasavertaisesti turvaten henkilöstölle mahdollisuus toimia nykyisillä sijaintipaikoilla siirtymäkauden jälkeenkin. Myöskään asukkaiden asiointimatkat eivät saisi muodostua kohtuuttoman pitkiksi. Työsuojelun Rauman toimipisteen ja Lappeenrannan työpisteen säilyttämistä sekä Itä-Suomessa aluehallintoviraston johdon sijoittumista Mikkelin pidettiin tärkeänä. Pohjanmaan liiton kantana oli, että Keski-Pohjanmaan tulisi kuulua Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon. Lisäksi huomiota kiinnitettiin erityisesti Kokkolan yksikön ja ruotsinkielisen opetustoimen palveluyksikön riittävään resursointiin. Pohjois-Karjalan liiton lausunnossa katsottiin, että strategiatasolla olisi hyvä määritellä, mikä on riittävä minimitaso valtion palveluille maakuntakeskusten ulkopuolella ja linjata toimet rakennemuutosalueiden palvelurakenteen seurantaan.

Yksittäisinä kommentteina esitettiin, että sopimuksessa mainitut lyhenteet (YETTS, CAF, BAT) tulisi määritellä. Kansainvälisen yhteistyön erityisen koordinaatioroolin mainintaa pidettiin tarpeettomana. Tulossopimusten tulee sisältää myös työsuojelun ja poliisin palvelujen strateginen kehys. Tulossopimukset tulisi laatia myös ruotsin kielellä. Seuraaville tulossopimuskiirroksille toivottiin strategisempaa ja osallistuvampaa otetta.

Seuraavassa on maakunnan liittojen tarkempia kommentteja.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston luonnos

Etelä-Karjalan liitto

- toimintaympäristön kuvauksessa Etelä-Suomen maakuntien erilaisuus on otettu varsin vaihtelevasti huomioon. Puutteena on, että maakuntien taloudellisia ja sosiaalisia näkymiä indikoivaa väestön ikärakennetta on tarkasteltu maakunnittain lähinnä sanallisina arviointina. Sama koskee elinkeinorakennetta, joka on sekin esitetty vain koko toimialueen osalta.
- tavoitteiden laatimisessa on onnistuttu tavalla, joka antaa aihetta huomautuksiin varsin vähän
- palvelutavoitteiden asettamisessa tulisi hakea kriittisempää otetta. Tavoitearvot on laadittu ns. varman päälle
- erikoistumisjärjestelyt ovat kannatettavia silloin, kun saadaan henkilöstön työpanos käytettyä aiempaa tehokkaammin ja henkilökuntaa tasaisemmin kuormittaen
- muutamissa tehtäväkokonaisuuksissa toimenpiteiden konkreettinen sisältö ei käy ilmi, esim. toiminnan muoto ja laajuus eivät käy ilmi tavoitteesta aluehallintovirasto osallistuu alkoholista aiheutuvien haittojen ehkäisyyn viranomaisyhteistyössä

- maakunnan teollisuuden erityispiirteiden vuoksi työsuojelun Lappeenrannan työpisteen säilyttäminen ja kehittäminen on tärkeää

Hämeen liitto

- pääsääntöisesti tehtävät, tavoitteet ja näkemys toimintaympäristön muutoksesta ovat oikeasuuntaisia
- toimenpiteet jäävät liian usein suunnitelma- ja viranomaisyhteistyön tasolle. Usein tavoitteiden täyttyminen on riippuvainen varsinaisen toimenpiteen toteuttajaorganisaation tekemisestä.
- kansalaisten kannalta tärkeille tehtäville: peruspalveluiden lain mukaiselle ja yhdenvertaiselle toteutumiselle ja sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan toimivuuden varmistamiselle ei ole asetettu mitattavia tulostavoitteita lukuun ottamatta eräitä liitteessä esitettyjä kantelu- ja valitusasioiden käsittelyaikatavoitteita
- tulossopimuksessa olisi voitu arvioida, miten tulostavoitteet voidaan saavuttaa tiedossa olevin resurssein. Tuloksellisuusmittareita voisivat olla esim. talousarviossa asetetut hälytys- ja vasteajat poliisi- ja pelastustoimelle tai lasten, nuorten ja lapsiperheiden sekä terveyden edistämisen politiikkaohjelmissa esitetyt indikaattoritavoitteet.
- luonnoksessa pitää tuoda esille yhteistyö maakunnan liiton kanssa mm. niille siirtyvien sivistystoimen hallinnonalan rakennerahastotehtävien osalta

Päijät-Hämeen liitto (maakuntahallitus käsittelee asian 16.11.)

- ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset luvat myönnettävä yhtenäisin perustein koko maassa. Ympäristönsuojelulain mukaisten lupa- ja ilmoitusasioiden 12 kuukauden keskimääräinen käsittelyaika ei ole enää hyvän hallintotavan mukainen. Näin pitkä käsittelyaika on perusteltua vain poikkeustapauksissa.
- kuluttaja- ja kilpailuasioissa maakunnan toimijat tarvitsevat lisää osaamista kilpailusääntöjen keskeisen sisällön tuntemisessa ja kilpailusääntöjen huomioon ottamisessa
- sosiaali- ja terveys- sekä sivistystoimen yhteisiin tavoitteisiin toivotaan koulupudokkuuden vähentämistä ja keinoja toimenpiteiden arviointiin. Näillä toimialoilla tarvitaan myös asian- tuntuuden jakamista.
- seuraavilla sopimuskierroksilla tulossopimukseen toivotaan strategisempaa ja osallistuvampaa otetta

Uudenmaan liitto

- toimintaympäristön kuvaus vastaa pääpiirteittäin maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelman arviota. Tarkastelua eriytettävä siten, että Uudenmaan erityispiirteet ja palvelutarpeet kasvavana metropolimaakuntana voidaan huomioida. Peruspalvelujen saatavuuden turvaamisen ja asuinympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden ylläpitämisen haasteena ovat erityisesti väestön kasvu ja ikääntyminen, työttömyyden kasvu (erityisesti nuorisotyöttömyys) ja kuntatalouden rahoitusongelmat ja tarve uudistaa palvelurakenteita
- esitettyjä toimenpiteitä ei ole kohdennettu alueellisesti, joten ei ole arvioitavissa, vastaavatko ne palvelutarpeisiin
- tulossopimuksen perusteella on vaikea arvioida, miten tavoitteet saavutetaan ja millaista resursointia se edellyttää
- maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelmassa päätavoitteet ovat lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen ja palvelujen turvaaminen, kuntien hyvinvointipalvelujen turvaaminen, kun-

tarajat ylittävien palvelujen kehittäminen ja riittävä resursointi sekä opintojen loppuunsaattamisen edistäminen ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy

- sisäisen turvallisuuden, ympäristöterveydenhuollon ja ympäristösuojelun lupakäytännöissä ja valvonnan järjestämisessä on otettava huomioon kasvavan metropolimaakunnan palvelutarpeet esitettyä yksilöidymmin.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston luonnos

Kainuun maakunta –kuntayhtymä

- yleisesti ottaen esitykset eivät ole ristiriitaisia kuntayhtymän tavoitteiden kanssa
- yleiset tarkistuskohdeet:
 - o eri viranomaisten tehtävien rajapintojen tarkistus, esim. lähialueyhteistyön toteutus ja maahanmuuttajien kieli- ja valmistavan opetuksen järjestäminen, kuka suorittaa ja kuka valvoo?
 - o yhteistyösuhteet muihin aluehallintoviranomaisiin, erityisesti maakunnan liittoihin; kuinka AVI sitoutuu maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelman mukaisiin toimenpiteisiin
 - o tulossopimuksen vaatimien resurssien määrittely
- toimintaympäristön kuvaus vastaa kuntayhtymän näkemyksiä; tulee käyttää tuoreimpia tietoja
- lääninhallituksen peruspalvelujen arviointiraportit kuvaavat hyvin peruspalvelujen saatavuutta ja antavat palautetta palvelujen kehittämiseen
- suotavaa olisi, että Pohjois-Suomen AVIn vaikuttavuusmittareiden määrittelyssä kuullaan palvelujen tuottajia
- sosiaali- ja terveydenhuollon toimintalinjan yhteydessä mainitaan kunta- ja palvelurakennemuutoksen toimeenpanon valvonta ja ohjaus. Kainuun hallintokokeilussa on jo ennakoitu kunta- ja palvelurakennemuutoksen kehittämisperiaatteita.
- kansalaisaktiivisuuden ja –vaikuttamisen tuomat mahdollisuudet tulee ottaa huomioon asiakaspalautejärjestelmää luotaessa myös säädösten ja palvelujen kehittämisenäkökulmasta
- palvelukyvyille asetetut operatiivisen toiminnan tavoitearvot ovat hyvä ratkaisu
- sekä kunnan että valtion viranomaisten tulee edistää elinkeinoelämän uudistumista. Tärkeää on uusien kaivosten vaatiman lupamenettelyn jouheva eteneminen.
- sopimuksessa mainitut lyhenteet tulee määritellä (YETTS, CAF, BAT)
- kuntayhtymän edustajia ei ole pyydetty tulossopimuksen valmistelutyöhön
- AVIn ja kuntayhtymän yhteistyö tärkeää, synergiaetuja voidaan saavuttaa asettamalla yhteisiä vaikuttavuustavoitteita ja seurantamittareita

Keski-Pohjanmaan liitto ja Pohjois-Pohjanmaan liitto

- esitykset eivät ole ristiriidassa maakunnan liittojen toiminnan tavoitteiden kanssa
- eri maakunnat tulevat tasapuolisesti esille kuvauksissa
- toivoo, että otetaan kantaa yhteistyömuotoihin maakunnan liiton ja AVIn välillä
- ei käy ilmi, kuinka valtio sitoutuu maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelman mukaisiin hankkeisiin. Jatkossa maakuntaohjelma ja sen toteuttamissuunnitelma tulee huomioida AVIn tulossopimuksessa aluehallintouudistuksen edellyttämällä tavalla.
- tulossopimusluonnos ei arvioi tavoitteiden vaatimia resursseja. Resurssiarvioiden puuttuminen ei anna perusteita arvioida tavoitteiden painoarvoa.

- osa tavoitteista on ennemminkin kuntien palveluorganisaatioiden tavoitteita, joihin valvontaviranomainen ei juuri voi toiminnallaan vaikuttaa
- maakunnan liittojen osallistuminen tulossopimuksen sisällön valmisteluun jäi ohueksi; työnjakoa asiakirjojen valmistelussa tulisi selkeyttää ja sopimuksista tulisi neuvotella tarvittavilta osin maakunnan liittojen edustajien kanssa
- Keski-Pohjanmaan liitto toivoo, että palvelut toteutetaan alueellisesti kattavasti ja Kokkolan yksikkö saadaan riittävästi resursoitua

Lounais-Suomen aluehallintoviraston luonnos

Satakuntaliitto

- asiakaspalvelujen keskittyminen lähes täysin Turkuun on esitettyjen tavoitteiden ja asiakaslähtöisyyden vastainen
- tärkeää palvelujen saavutettavuus koko AVIn toimialueella mm. turvaamalla riittävä palvelupisteiden verkko
- välttämätöntä, että Raumalla sijaitsee tulevaisuudessakin oma työsuojelupiirin toimipiste

Varsinais-Suomen liitto

- toimintaympäristö on kuvattu hyvin ja tavoitteet ovat oikeansuuntaiset, joskin melko yleisellä tasolla
- AVIn tulee toimia kiinteässä yhteistyössä alueen kuntien kanssa
- palveluja kehitettävä pitkäjänteisesti väestörakenteen muutokset huomioon ottaen, pääpaino ennalta ehkäisevässä toiminnassa, peruspalvelut turvattava kaikissa olosuhteissa
- sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla kiinnitettävä erityistä huomiota myös lastensuojelun ja päihteiden väärinkäyttäjien hoitoa koskeviin palveluihin
- yksityisen ja kolmannen sektorin palveluntuottajien määrän kasvu ei saa vaikuttaa kuntien vastuuseen tarjota palveluja tasapuolisesti eri osissa kuntaa. Tasapuolinen toiminta edellyttää yhtenäisten laatu- ja toimintakriteerien laatimista ja käyttöönottoa. Olennaista on varmistaa, ettei ensihoidon ja palo- ja pelastustoimen vasteaika pääse millään alueella suhteettoman pitkäksi.
- ruotsinkielisen sivistysosaston yksikön pääpaikan sijoittumiselle Vaasaan ei ole järkeviä perusteita. Suomen- ja ruotsinkielisten yksikköjen toiminta tulee olla samassa paikassa, missä huolehditaan myös ulkomaalaisten lasten suomen kielen ja heidän äidinkieltensä sekä kulttuurien opetuksesta.
- AVIn tulee avustaa kuntia kehittämään alueellista turvallisuussuunnittelua nykyistä monialaisempaan suuntaan
- lisäykset vaikuttavuusmittareihin:
 - koulunsa keskeyttäneiden määrä
 - ulkomaalaistaustaisten suomen kielen opetukseen osallistuvien määrä
 - sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön täydennyskoulutuspäivien määrä
- sivistystoimen kantelujen ja valitusten käsittelyaikaa tulee lyhentää huomattavasti. Jos kantele tai valitus koskee koululaisen kohtelua, käsittelyajan tulee olla alle kuukausi.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston luonnos

Etelä-Pohjanmaan liitto

- luonnoksen ja maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelman linjaukset ovat yhdensuuntaiset
- tärkeää palvelujen saavutettavuus koko maakunnan alueella mm. turvaamalla riittävä palvelupisteiden verkko
- liitto korostaa hyvinvointipalvelujen asiakaslähtöisyyttä, vaikuttavuutta ja laadukkuutta sekä uusia tuottamistapoja
- sosiaali- ja terveydenhuollon osalta yhtyy näkemykseen painopisteen siirtämisestä ennalta ehkäisevään toimintaan korjaavan toiminnan sijasta; tavoitteen toteuttaminen edellyttää systemaattista tiedontuotantoa ja ennakointijärjestelmien kehittämistä
- KASTE-ohjelman teemoista lapsiperheiden, ikäihmisten ja erityisryhmien palvelujen kehittämisedellytykset tulee jatkossakin turvata
- reagointitarpeet taloustaantumassa ovat huomionarvoisia, erityisesti kiinnitettävä huomiota nuorten työttömyyteen, hyvinvointipalvelujen ja sosiaalisten tulonsiirtojen tarpeeseen, ikääntymiseen ja inhimillisiin talous- ja velkaneuvonnan jonotusaikoihin
- AVIn toiminta-ajatus, strategisen tulossopimusluonnoksen toimintalinjojen sisältö ja tulostavoitteet ovat oikeanlaisia
- maakuntaohjelmien ja niiden toteuttamissuunnitelmien tulee entistä vahvemmin ohjata strategisen tulossopimuksen valmistelua, tarvitaan tiiviimpää yhteistyötä

Keski-Suomen liitto

- ei ole riittävästi määritelty valtion sitoutumista maakuntaohjelman ja sen toteuttamissuunnitelman mukaisten hankkeiden toteuttamiseen (KASTE-ohjelman rahoituskäytännön muuttaminen maakuntastrategiaa toteuttavaksi)
- haluaa osallistua AVIn toiminnallisen tulossopimuksen laadintaan
- maakunnan asukkaiden asiointimatkat eivät saa muodostua kohtuuttoman pitkiksi, mikä on otettava huomioon henkilöstön sijoittamisessa toimipaikkoihin
- ELYn tulisi vastata erityisesti kulttuuri-, liikunta- ja nuorisoasioista sekä oppilaitosten ja vapaan sivistystyön perustamishankkeiden hoidosta

Pirkanmaan liitto

- tulossopimusluonnoksen ja maakuntaohjelman ja sen toteuttamissuunnitelman linjaukset ovat yhdensuuntaisia
- luonnoksen toimintalinjojen sisältö ja tulostavoitteet ovat perusteltuja
- toimintaympäristön kuvaus on kattava ja monipuolinen, mutta yksittäisiä maita ei ole tarpeen nimetä uhkien lähteiksi
- sosiaali- ja terveystaloudessa on perusteltua korostaa aikaista puuttumista ja palvelujärjestelmän kehittämistä. Pirkanmaalla tärkeitä tavoitteita ovat hyvinvointipalveluverkon maakunnallinen kattavuus ja palvelujen saatavuuden turvaaminen sekä KASTE-ohjelman toimeenpano
- ympäristönsuojelu- ja vesilain mukaisten lupien ja muiden hakemusasioden käsittelyssä on tarpeen korostaa valmistelun laatua ja joutuisuutta
- tulee painottaa: sivistystoimissa kansalaisten yhdenvertaisuutta ja oppilaiden ja opiskelijoiden oikeusturvaa, kuluttaja- ja kilpailuasioissa yksityisten ja julkisten toimijoiden kilpailusäännösten tuntemusta ja huomion kiinnittämistä talous- ja velkaneuvonnan jonotusaikoihin. Sisäisessä turvallisuudessa on keskeistä valvoa, että viranomaisen toimintaedellytykset ovat hyvällä tasolla erilaisissa onnettomuus- ja muissa häiriötilanteissa. Varautumisessa tulee tukea kuntien valmiussuunnittelua, valmiusharjoitusten järjestämistä sekä alue- ja paikallishal-

linnon turvallisuussuunnittelun edistämistä. Pelastustoimessa päätetyn palvelutason toteutuksen valvonta on tärkein tehtävä.

- palvelujen saatavuuden turvaamisen ja alueen asukkaiden hyvinvoinnin lisääntymisen vaikutavuustavoite on kunnianhimoinen ja edellyttää merkittäviä kuntataloutta tukevia toimia ja lisäpanostuksia työllisyyttä edistäviin elvyttäviin toimiin
- maakunnan liiton ja AVIn tiivis yhteistyö on jatkossa tärkeää

Pohjanmaan liitto

- toimintaympäristöanalyysi antaa liian yksipuolisen kuvan maakunnista; rakenteessa olisi pyrittävä selkeään ja maakunnat tasapainoisesti huomioivaan esitystapaan
- Keski-Pohjanmaan tulee kuulua Länsi- ja Sisä-Suomen AVIn
- maakunnan toteuttamissuunnitelmassa rahoitustarve myös AVIn toimivaltaan kuuluvien asioiden osalta tulisi voida esittää jatkossa maakuntakohtaisesti
- ruotsinkielisen opetustoimen palveluyksikön resursoinnin oltava riittävä
- tulossopimukset laadittava myös ruotsin kielellä

Itä-Suomen aluehallintoviraston luonnos

Etelä-Savon maakuntaliitto

- ei huomautettavaa
- tärkeää, että keskeinen johto sijoittuu AVIn pääpaikkaan Mikkeliin

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

- liitto on ollut mukana luonnoksen laadinnassa
- toimintaympäristön kuvauksessa esitetyt huomiot ovat linjassa liiton esittämien kanssa
- tulossopimuksessa tulisi olla ainakin yleisellä tasolla linjaukset yhteistyöstä alueen maakunnan liittojen kanssa. Esim. mitä yhteistyö peruspalvelujen arvioinnissa tarkoittaa ja miten se toteutetaan. Yhteispalvelun kehittämiseen olisi hyvä ottaa kumppanuuteen myös kolmas sektori, käytännössä Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto.
- strategiatasolla olisi hyvä määritellä, mikä on riittävä minimitaso valtion palveluille maakuntakeskusten ulkopuolella ja linjata, kuinka aluehallintovirasto aikoo osallistua tehostetuilla toimilla erityisesti rakennemuutosalueiden palvelurakenteen seurantaan
- KASTE-ohjelman tavoitteista olisi hyvä nostaa esille myös kansalaisten osallisuuden vahvistaminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen. AV:lla olisi hyvä olla suunnitelmat kiinteämmästä yhteistyökuvioista esim. kansalaisjärjestöjen kanssa.
- tarpeetonta mainita kansainvälisen yhteistyön erityistä koordinaattioroolia
- valitettavaa, että mahdollisuutta vahvistaa Itä-Suomen aluehallintovirastoa valtakunnallisilla tehtävillä ei ole selkeämmin hyödynnetty
- tavoitteet ja resurssit tulee sovittaa yhteen
- huolestuttavaa, että erityisesti opetusministeriön hallinnonalan substanssimäärärahoja ollaan keskittämässä yksinomaan aluehallintovirastoihin myös AV:lle ja ELY:lle yhteisten tehtävien osalta
- aluehallintoviraston toiminta tulee järjestää niin, että alueen kaikkia toimipaikkoja kehitetään mahdollisimman tasavertaisesti. Henkilöstölle on turvattava mahdollisuus toimia nykyisillä sijaintipaikoilla myös 3 vuoden siirtymäajan jälkeen.

- luonnoksessa ei ole korostettu yhteistyötä maakunnan liittojen suuntaan

Pohjois-Savon liitto

- luonnoksessa kytkentä ELYjen strategiaan tulossopimukseen ja maakuntasuunnitelmiin jää ohueksi
- tulossopimus ei ole ristiriidassa maakuntasuunnitelman kanssa, mutta esim. toimintaympäristön kuvauksessa tulisi mainita selkeästi, että tulossopimus perustuu maakuntasuunnitelmaan ja -ohjelmaan
- muutosesitys toimintaympäristön kuvaukseen: negatiivisten vaikutusten sijaan tulisi keskittyä alueen mahdollisuuksiin ja kehittämiseen
- tulossopimuksen tulee sisältää myös työsuojelun ja poliisin palvelujen strateginen kehys, kuten myös uusi aluekehityslaki tulee edellyttämään
- aluehallintovirastojen tulee valmistella strategista tulossopimusluonnosta yhteistyössä maakunnan liittojen kanssa, pelkkä lausuntomenettely ei ole riittävä
- tulossopimuksessa AVille esitetään joitakin tehtäviä painottaen niiden todellisuutta vahvempaa merkitystä. Esim. kuntien lakisääteisten palvelujen tasosta huolehtiminen taantuman jälkeen ja lapsiperheiden köyhyyden vähentäminen parantamalla lapsiperheiden taloudellista asemaa ovat peruskuntien vastuulla. AVI toimii ensisijaisesti arvioijana ja laillisuuden valvojana kuntapalveluissa. AVI ei myöskään ohjaa kunta- ja palvelurakennemuutoksen toimeenpanoa.
- lisäyksesitys sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteisiin sivulle 9: uusi kohta Neuvonta ja koulutus, joka koskisi yhteistyötä ja työnjakoa maakunnan liittojen ja kuntien kanssa

